

Sinds zijn achttiende heeft Otwin van Dijk een dwarslaesie C5/6. De obstakels die hij hierdoor tegenkwam motiveerden hem om zich tijdens zijn politieke carrière in te zetten voor toegankelijkheid en inclusie. Sinds 2016 doet hij dat in de functie van burgemeester van de gemeente Oude IJsselstreek. DOOR MARIANNE DE WINTER

‘Maak gebruik van het persoonlijk plan!’

Otwin van Dijk (48 jaar) vindt het verhaal over het ontstaan van zijn dwarslaesie eigenlijk nogal sneu. ‘Ik was op vakantie in Oostenrijk met mijn toenmalige vriendinnetje en het was een warme dag. Om af te koelen liep ik een bergmeentje in, nam een duik en stootte met mijn hoofd, niet eens hard, tegen de bodem. Ik wilde weer gaan staan, maar dat lukte niet. De zon scheen prachtig door het wateroppervlak, maar ik was aan het verdrinken en raakte in paniek. Mijn vriendin zag mijn gespartel en heeft me gered. Dat moment vergeet ik nooit meer.’

Opgestroopte mouwen

De artsen zeiden dat hij nooit meer zou kunnen lopen, maar Otwin wilde dat aanvankelijk niet geloven. ‘Toen na een paar maanden het besef kwam dat lopen echt niet meer mogelijk was, heb ik een paar dagen heftig verdriet gehad: tranen met tuiten heb ik gehuild. Ik vond het zo oneerlijk! Tot mijn ongeluk had ik het leven van een zondagskind, alles ging goed, dus die dwarslaesie was een complete omslag.’ Maar al heel snel besloot hij om niet bij de pakken neer te zitten. ‘Mijn familie en vrienden waren hierbij belangrijk. Zij vonden me niet zielig en motiveerden me om er iets van te maken. Zo kwamen mijn vrienden me

regelmatig ophalen in het revalidatiecentrum voor een bezoek aan de kroeg. Het leven ging door, en ik omarmde dat.’ Deze levensinstelling laat Otwin ook zien in zijn kleding, want je zult hem meestal zien in een blouse met opgestroopte mouwen. ‘Dat rolt lekkerder, je zit niet met je mouwen tussen de spaken, en tegelijkertijd zie ik het als een metafoor. Want met een dwarslaesie moet je natuurlijk wél je best doen om er iets van te maken.’

Frustratie als drijfveer

Zoals iedereen met een laesie, deed ook Otwin frustrerende ervaringen op met de aanvraag van voorzieningen. Het werd een extra drijfveer om politiek actief te worden. ‘Het begon met een rolstoel. Vanwege de hoogte van mijn dwarslaesie kwam ik in aanmerking voor een elektrische rolstoel met daarnaast een duwrolstoel. Maar ik wilde een sportrolstoel, dat paste beter bij me. Het was ook goedkoper, dus verwachtte ik dat het GAK - de voorloper van het UWV - blij met me zou zijn. Maar tot mijn verbazing werd mijn verzoek geweigerd en ik heb zelfs moeten procederen om die sportrolstoel uiteindelijk te krijgen.’ Deze ervaring inspireerde Otwin later, toen hij Tweede Kamerlid was voor de PvdA, om aan

FOTO: CARLO STEVERING

de Wmo het ‘persoonlijk plan’ toe te voegen. ‘Dit betekent dat mensen zelf hun indicatie mogen opstellen, en dus zelf bepalen wat het beste bij hun situatie past. Dat bestond nog niet.’ Nog zo’n frustrerende ervaring was toen hij een vervoersvoorziening aanvraag bij de start van zijn universitaire studie. Het GAK wees zijn aanvraag af omdat hij met zijn vwo-diploma al ruim voldoende zou zijn opgeleid voor iemand met een handicap. ‘Daar werd ik verschrikkelijk boos over, en ik heb brieven geschreven naar de Tweede Kamer om dit aan te kaarten. Na vragen van PvdA-Kamerleden heeft de toenmalige staatssecretaris van sociale zaken bepaald dat voorzieningen voor gehandicapte studenten altijd vergoed moeten worden.’

Vooruitgang in denken

Juist omdat Otwin zelf ondervond dat zelf regie voeren en inclusie niet vanzelfsprekend zijn in Nederland, is hij zich hiervoor gaan inzetten in zijn opeenvolgende functies als raadslid, wethouder, Tweede Kamerlid en nu

dus burgemeester. Zo is toegankelijkheid een thema dat hem na aan het hart ligt. ‘Toegankelijkheid is in 90% van de gevallen eenvoudig te realiseren en dat maakt het des te vreemder dat we nog steeds mensen buitensluiten. Deze uitsluiting is niet alleen moreel verkeerd, het is ook dom omdat ondernemers hiermee inkomsten mislopen.’ Als Tweede Kamerlid zette Otwin zich onder meer in voor ratificatie van het VN-verdrag Handicap, wat uiteindelijk in 2016 gebeurd is. Dat verdrag is belangrijk, zegt hij: ‘De boodschap is dat mensen met een beperking hetzelfde leven moeten kunnen leiden als mensen zonder beperking. En dat gaat dus over alle aspecten van het leven: sport, cultuur, werk, wonen enzovoort.’ Toch is er in de praktijk nog niet veel veranderd sinds de ratificatie van het verdrag, ruim zeven jaar geleden. ‘Concreet heeft het nog weinig opgeleverd. Toch ben ik optimistisch, want inclusie en toegankelijkheid zijn inmiddels vanzelfsprekende uitgangspunten geworden. In 2016 moest ik er nog voor strij-

den om dat op de politieke agenda te krijgen. Zo worden in het laatste regeerakkoord stappen aangekondigd om het basis- en voortgezet onderwijs toegankelijk voor iedereen te maken. Ik begrijp dat mensen het te langzaam vinden gaan, ik vind dat zelf ook, maar we hebben in het denken over inclusie in die zeven jaar grote vooruitgang geboekt.’

Rol oppakken

Het realiseren van meer inclusie ziet Otwin als een opdracht aan de Nederlandse staat, maar zeker ook aan mensen met een beperking zelf. ‘Wij moeten onze talenten en mogelijkheden inzetten en daarmee bijdragen aan de samenleving.’ Hij doet een oproep aan alle lezers van dit magazine: ‘Het is jammer dat er bij de aanvraag van Wmo-voorzieningen nog maar weinig gebruik wordt gemaakt van het persoonlijk plan. Je mag bij de aanvraag bij de gemeente je eigen indicatie naar voren brengen, en de gemeente moet hierop reageren. Dus bepaal zélf wat je nodig hebt, liefst

met ondersteuning door een in laesies gespecialiseerde ergotherapeut, en wacht niet lijdzaam op de keuze van een Wmo-ambtenaar!’

Marketingtool

In zijn publieke functies heeft Otwin gemerkt dat een handicap ook zo zijn voordelen kan hebben: ‘In de politiek is het belangrijk om op te vallen en authentiek te zijn. Met een rolstoel val je natuurlijk meteen op en ook als het gaat authenticiteit - dus: past je boodschap bij je persoon? - heb je een voorsprong. Het maakt indruk als je vanuit persoonlijke ervaring vertelt waar je tegenaan loopt, mensen twijfelen niet aan ervaringen. Daardoor wordt er eerder geluisterd. Dus eigenlijk is mijn rolstoel een geweldige marketingtool.’ Ook omdat die de afstand tot andere mensen verkleint: ‘Ik ben niet een afstandelijke burgemeester in een grijs pak, maar een man die af en toe om hulp moet vragen. Die kwetsbaarheid maakt het makkelijker om verbinding te maken met mensen.’